

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

για το πλαίσιο ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις του υπουργείου Οικονομικών

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Με το παρόν νομοσχέδιο ρυθμίζεται το πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων της χώρας. Οι σχετικές διατάξεις του νόμου του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας επικαιροποιούνται ενώ παράλληλα εισάγονται νέες ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην ενίσχυση του ρόλου του Ταμείου ως μηχανισμού ενίσχυσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Το Ταμείο στους επόμενους μήνες θα συμμετάσχει στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών με σημαντικά ποσά και καλείται να διαχειριστεί με τον καλύτερο τρόπο αυτή την τελευταία προσπάθεια για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Το Ταμείο καλείται να έχει έναν αυξημένο ρόλο στη διακυβέρνηση των τραπεζών, τις διοικήσεις των οποίων θα αξιολογεί συστηματικά προκειμένου να διασφαλίσει ότι αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους πόρους λαμβάνουν από τον έλληνα φορολογούμενο.

Ο νέος ρόλος του Ταμείου απαιτεί τη διασφάλιση της στελέχωσής του, τόσο σε επίπεδο διοίκησης όσο και προσωπικού, με διεθνώς ανταγωνιστικά στελέχη με υψηλότατα προσόντα, τα οποία θα επιλέγονται από ανεξάρτητη επιλογή υψηλού κύρους.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων του ταμείου, η ίδια επιτροπή θα αξιολογεί τα μέλη των οργάνων διοίκησης του Ταμείου, και θα έχει το δικαίωμα απομάκρυνσης όσων δεν μπορούν να ανταποκριθούν. Παράλληλα, θα αξιολογείται και το προσωπικό, ενώ η επιτροπή υποχρεούται να αναφέρεται για τις δραστηριότητές της, μεταξύ άλλων, στον Υπουργό Οικονομικών και το Διοικητικό Συμβούλιο ενημερώνει, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, μεταξύ άλλων, τη Βουλή των Ελλήνων, για την ενίσχυση της διαφάνειας.

Ενα σημαντικό μέρος του νομοσχεδίου αφορά την τροποποίηση των διατάξεων για τις συνεταιριστικές τράπεζες.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες, ως συνεταιρισμοί, αποβλέπουν κυρίως στην οικονομική ανάπτυξη των μελών τους. Ο ρόλος των συνεταιριστικών τραπεζών για τη χρηματοδότηση των υγιών και βιώσιμων μελών τους και, κατ' αυτόν τον τρόπο την ενίσχυση της πραγματικής οικονομίας των

τοπικών κοινωνιών, για να ενισχυθούν η επιχειρηματικότητα και η απασχόληση και να δημιουργηθούν πραγματικές συνθήκες ανάπτυξης και οικονομικής και κοινωνικής προόδου στις τοπικές οικονομίες, είναι σπουδαιότερος από ποτέ σήμερα που συνεπεία της χρηματοοικονομικής κρίσεως έχει αποδυναμωθεί η λειτουργία των μηχανισμών της αγοράς.

Με τις προτεινόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις επιδιώκεται η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για να μπορεί να ενισχυθεί με ιδιωτικά κεφάλαια η κεφαλαιακή βάση των συνεταιριστικών τραπεζών, αλλά και για να καταστεί δυνατή η προσέλκυση θεσμικών και στρατηγικών εταίρων στις συνεταιριστικές τράπεζες.

Το ίδιο το Σύνταγμα στο άρθρο 12 παρ. 4 επιβάλλει την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών, στη βάση της αρχής της αυτοδιοίκησης. Ο ελληνικός νόμος, βασισμένος στις παλαιές συνεταιριστικές αξίες που ήθελαν το προσωπικό στοιχείο να προεξέχει στους συνεταιρισμούς και συνοψίζονταν στην αρχή «ένας συνέταιρος μία ψήφος» επιτρέπει, ειδικά για τις συνεταιριστικές τράπεζες, ένας συνέταιρος, εφόσον έχει συνεισφέρει περισσότερες μερίδες και κεφάλαια, να έχει κατ' ανώτατο όριο πέντε ψήφους και σε καμία περίπτωση να μην διαθέτει ψήφους που υπερβαίνουν το 2% του συνολικού αριθμού των ψήφων.

Οι σημερινές αμείλικτες οικονομικές συνθήκες επιβάλλουν, όμως, την προσέλκυση στους συνεταιρισμούς στρατηγικών εταίρων, σημαντικών κεφαλαιοδοτών οι οποίοι διαθέτουν τεχνογνωσία. Η προσέλκυση τέτοιων προσώπων είναι απαραίτητη για τη διατήρηση στη ζωή των συνεταιριστικών τραπεζών, γιατί, χωρίς τα κεφάλαια και την τεχνογνωσία που θα συνεισφέρουν, οι περισσότερες συνεταιριστικές τράπεζες θα οδηγηθούν σε εκκαθάριση. Τα πρόσωπα αυτά των στρατηγικών εταίρων, καταρχήν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στην συνεταιριστική τραπεζική οικογένεια, δεν είναι όμως – και ευλόγως – διατεθειμένα να συμμετάσχουν με μεγάλα κεφάλαια στις συνεταιριστικές τράπεζες – που είναι απαραίτητα για την επιβίωσή τους – ούτε να συνεισφέρουν τη σημαντική τους τεχνογνωσία, χωρίς να έχουν δικαιώματα ψήφου και σύμπραξης σε θέματα διοίκησης, που αναλογούν στην κεφαλαιουχική και εν γένει συμμετοχή τους. Και τούτο για να μπορέσουν να διασφαλίσουν την εφαρμογή των μεθόδων λειτουργίας που θεωρούν υγιείς και απαραίτητες για την επιτυχή λειτουργία μιας συνεταιριστικής τράπεζας. Ενώ, δηλαδή, καταρχήν είναι διατεθειμένα τα πρόσωπα αυτά να συμμετάσχουν με μεγάλα χρηματικά ποσά στο κεφάλαιο των συνεταιριστικών τραπεζών, σεβόμενα βεβαίως τις συνεταιριστικές αρχές και τους σκοπούς του συνεταιρισμού, πιστεύουν πως ο φραγμός του νόμου, που δεν επιτρέπει σε ένα συνέταιρο να έχει πέραν των πέντε ψήφων στη Γενική Συνέλευση, είναι ανυπερβλήτο κώλυμα για να μπορέσουν να υλοποιήσουν, σε στενή συνεργασία με τους σημερινούς

συνεταίρους, τα προγράμματα εξυγίανσης και ανάπτυξης που θα διασφάλιζαν τη βιωσιμότητα και ανάπτυξη των συνεταιριστικών τραπεζών και θα επέτρεπαν να τονωθεί η επιχειρηματικότητα και να επιτευχθεί οικονομική και κοινωνική πρόοδος στις τοπικές οικονομίες, σύμφωνα με την αρχή της συνεταιριστικής ιδέας.

Είναι, επομένως, αναγκαία η τροποποίηση της νομοθεσίας, έτσι ώστε να δοθεί το δικαίωμα στις ίδιες τις συνεταιριστικές τράπεζες, με απόφαση της Γενικής τους Συνέλευσης – με σεβασμό δηλαδή στην αρχή της αυτοδιοίκησης – να επιτρέψουν τη χορήγηση περισσότερων δικαιωμάτων ψήφου και δικαιωμάτων σύμπραξης σε σημαντικούς θεσμικούς εταίρους, που θα εγκριθούν από την Τράπεζα της Ελλάδος, οι οποίοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στο κεφάλαιο των συνεταιριστικών τραπεζών με σημαντικά ποσά και τεχνογνωσία. Είναι αυτονόητο ότι τα πρόσωπα αυτά θα σέβονται καταστατικά τις συνεταιριστικές αρχές και το πνεύμα λειτουργίας των συνεταιριστικών τραπεζών, που έγκειται στην ενίσχυση και ανάπτυξη της οικονομίας των μελών της συνεταιριστικής τράπεζας. Τούτο θα είναι μέριμνα της κάθε συνεταιριστικής τράπεζας και θα επιτυγχάνεται στο πλαίσιο της αρχής της αυτοδιοίκησης, αφού η ίδια η γενική συνέλευση της συνεταιριστικής τράπεζας θα αποφασίσει για τα δικαιώματα που θα δοθούν στους εν λόγω στρατηγικούς εταίρους, τους όρους συμμετοχής τους στη διοίκηση της τράπεζας και τα όρια των δικαιωμάτων τους. Εξάλλου, η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εποπτική αρχή των συνεταιριστικών τραπεζών, θα ελέγξει με αυστηρά κριτήρια τη φερεγγυότητα και αξιοπιστία των προσώπων αυτών.

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της νομοθεσίας είναι απαραίτητες για τη σωτηρία και τη συνέχιση λειτουργίας των συνεταιριστικών τραπεζών, που θα μπορέσουν να λειτουργούν ανακεφαλαιοποιημένες ως σύγχρονες τοπικές συνεταιριστικές τράπεζες, χρηματοδοτώντας τις τοπικές επιχειρήσεις – που τις γνωρίζουν καλύτερα απ’ τον καθένα – και ενισχύοντας την τοπική οικονομία και κοινωνία. Είναι εξάλλου σύμφωνες με τις διατάξεις του άρθρου 3 Παράγραφος Γ του ν. 4336/2015 υπό τον Τίτλο «Συμφωνία Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων», που περιλαμβάνει το Μνημόνιο Συνεννόησης για τριετές Πρόγραμμα του ΕΜΣ. Η Ενότητα 3 του Μνημονίου διαλαμβάνει θέματα διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Επί του άρθρου 1

Με το άρθρο 1 τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3864/2010 και συγκεκριμένα τα άρθρα 2,3,4,6,6α,7, 7α,8,9,11,12,13,14,16,16Α, 16Β, 16Γ.

Ειδικότερα, με τις τροποποιήσεις του άρθρου 2 επιδιώκεται η επικαιροποίηση του πλαισίου λειτουργίας του Ταμείου και η διεύρυνση των μέσων και των δυνατοτήτων που διαθέτει το Ταμείο προκειμένου να πραγματοποιήσει τον σκοπό του, που είναι η συνεισφορά στη διατήρηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος προς χάριν του δημοσίου συμφέροντος, με την προσθήκη της δυνατότητας χορήγησης δανείου προς το ΤΕΚΕ, για σκοπούς εξυγίανσης, και της συνδρομής του στη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων από τα πιστωτικά ιδρύματα. Τέλος, παρατείνεται η διάρκεια του έως τις 30 Ιουνίου 2020.

Με τις τροποποιήσεις στο άρθρο 3 αποσαφηνίζονται ζητήματα σχετικά με το κεφάλαιο και την περιουσία του Ταμείου, γίνεται προσαρμογή στο ισχύον σήμερα πλαίσιο, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η αποτελεσματικότερη διαχείριση της περιουσίας και των διαθεσίμων του Ταμείου και, κατ' επέκταση, η εξασφάλιση των συμφερόντων και της περιουσίας του Δημοσίου.

Το άρθρο 4 επιφέρει ουσιαστικά νομοτεχνικού χαρακτήρα αλλαγές, ενώ με το άρθρο 4Α εισάγεται νέα διαδικασία επιλογής και συνεχούς αξιολόγησης των μελών της Διοίκησης του Ταμείου.

Το άρθρο 6 προσδιόριζε και εξακολουθεί να προσδιορίζει τη διαδικασία ενεργοποίησης του Ταμείου και επομένως εφαρμογής του νόμου. Την ενεργοποίηση του Ταμείου ζητά πάντοτε το πιστωτικό ίδρυμα αλλά οι προϋποθέσεις για το αίτημα αλλάζουν. Αντί της κρίσης περί βιωσιμότητας από την Τράπεζα της Ελλάδος, προϋποθέσεις αποτελούν αφενός η κρίση από την αρμόδια εποπτεύουσα αρχή (είτε την ΕΚΤ στο πλαίσιο του SSM είτε την Τράπεζα της Ελλάδος) περί ύπαρξης κεφαλαιακής ανάγκης, αφετέρου η κατάρτιση από το πιστωτικό ίδρυμα σχεδίου άντλησης κεφαλαίων (capital raising plan), όπως αυτό αναφέρεται στην ανακοίνωση της επιτροπής για την εφαρμογή μετά τη 1^η Αυγούστου 2013 των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης 2013/C/216/01, και σχεδίου αναδιάρθρωσης. Σχετικά σημειώνεται ότι αρκεί για το αίτημα ήδη κατατεθειμένο σχέδιο το οποίο έχει ήδη εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανεξάρτητα από το γεγονός ότι μπορεί να απαιτούνται τροποποιήσεις. Για την υποβολή αιτήματος από τα πιστωτικά ιδρύματα που δεν έχουν ήδη εγκεκριμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, αρκεί η υποβολή ενός σχεδίου. Επομένως το Ταμείο ενεργοποιείται και η εφαρμογή του νόμου αρχίζει ήδη με το αίτημα της παραγράφου 1 και ανεξάρτητα από την τελική απόφαση της εποπτεύουσας αρχής κάτω από το άρθρο 32 άρθρου 2 του Ν. 4335/2015, πάντοτε όμως εφόσον δεν έχει ληφθεί στο σημείο αυτό απόφαση από την εποπτεύουσα αρχή περί συνδρομής των προϋποθέσεων της παραγράφου 1^ο του άρθρου 32 άρθρου 2 του Ν. 4335/2015. Την επιστολή της παραγράφου 5 με την οποία το Ταμείο δηλώνει ότι θα συμμετάσχει στην αύξηση κεφαλαίου κατόπιν τήρησης της διαδικασίας του

άρθρου 6α και σύμφωνα με την διαδικασία του άρθρου 7, παρέχει το Ταμείο μόνο στα πιστωτικά ιδρύματα με εγκεκριμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Περαιτέρω καταργείται ως μη σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο η δυνατότητα προκαταβολής από το Ταμείο.

Την ουσιαστική αλλαγή στο άρθρο 6α αποτελεί η προσθήκη κατά απαίτηση του Eurogroup των εγχειρόγραφων υποχρεώσεων μη προτιμητέων από διάταξη αναγκαστικού δικαίου (senior liabilities non preferred by mandatory provisions of law) στη κατηγορία των υποχρεώσεων εκείνων των οποίων η ονομαστική αξία μειώνεται ή οι οποίες δύνανται να μετατρέπονται σε τίτλους κεφαλαίου που προσμετρώνται στα ίδια κεφάλαια της κατηγορίας 1 (CET 1).

Το Άρθρο 6B είναι νέο και αποτελεί το μοναδικό άρθρο με το οποίο συνδέεται το Ταμείο με τις διαδικασίες του Ν. 4335/2015. Μοναδική σύνδεση είναι ότι με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών το Ταμείο δύναται να αποτελεί το φορέα συμμετοχής σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου πιστωτικού ιδρύματος που τελεί σε καθεστώς εξυγίανσης υπό την προϋπόθεση ότι ο Υπουργός Οικονομικών κάνει χρήση του εργαλείου της δημόσιας κεφαλαιακής στήριξης του άρθρου 57 άρθρου 2 του Ν. 4335/2015.

Σημειώνεται πάντως και πάλι ότι οι διαδικασίες και αξιολογήσεις στο πλαίσιο του ν. 4335/2015 αποτελούν διαδικασίες και αξιολογήσεις που λαμβάνουν χώρα σε νομικό πλαίσιο διάφορο του νόμου αυτού. Αποτέλεσμα πάντως αυτών είναι η τυχόν εφαρμογή του άρθρου 6B.

Σχετικά με το άρθρο 7, επιβεβαιώνεται ότι το Ταμείο έχει πλήρη δικαιώματα ψήφου, τα οποία πλέον θα ασκεί ως μέτοχος. Οι αλλαγές στην παράγραφο 1 σκοπό έχουν να διευκρινίσουν περαιτέρω το χρονικό σημείο στο οποίο το Ταμείο παρέχει τη κεφαλαιακή στήριξη και εφόσον πάντοτε έχει ενεργοποιηθεί η συμμετοχή του με το άρθρο 6. Εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα δεν έχει διαπιστωθεί ότι τελεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 1^α του άρθρου 32 άρθρου 2 του Ν. 4335/2015, μετά τη τυχόν εφαρμογή των μέτρων του άρθρου 6^α. Εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα τεθεί σε καθεστώς εξυγίανσης και προκριθεί αρμοδίως η εφαρμογή του εργαλείου της δημόσιας κεφαλαιακής στήριξης του άρθρου 57 άρθρου 2 του Ν. 4335/2015, μετά τη τυχόν εφαρμογή των προβλεπόμενων μέτρων στο Ν. 4335/2015. Και στις δύο περιπτώσεις το Ταμείο παρέχει τη κεφαλαιακή στήριξη και μετά τη τυχόν συμμετοχή των ιδιωτών. Η παράγραφος 2 ορίζει ότι τη κατανομή της συμμετοχής του Ταμείου μεταξύ υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (cocos) και μετοχών αποφασίζει με απόφασή του το Υπουργικό Συμβούλιο. Η παράγραφος 3 ορίζει ότι η αποτίμηση των ομολόγων του ESM από το Ταμείο καθιστά περιττή τη τυχόν αποτίμηση του άρθρου 9 Ν. 2190/1920. Στο άρθρο 8 καταργείται η

δυνατότητα του Ταμείου να πουλά σε τιμή χαμηλότερη της τιμής κτήσης. Με το τροποποιημένο άρθρο 10 προστίθενται νέες διατάξεις που επιτρέπουν στο Ταμείο να αξιολογεί τις διοικήσεις των τραπεζών με βάση τις καλύτερες διεθνείς πρακτικές. Τα υπόλοιπα άρθρα επιφέρουν μικρές νομοτεχνικές ουσιαστικά βελτιώσεις για την προσαρμογή του νέου ρόλου του Ταμείου και την υποκατάσταση του EFSF από τον ESM στη χρηματοδότηση της ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών. Τέλος, τροποποιείται η διάταξη για την αστική ευθύνη των μελών διοίκησης του Ταμείου και του προσωπικού του και αποσαφηνίζεται το σχετικό πλαίσιο.

Επί του άρθρου 2

Με το άρθρο 2 τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4335/2015

Με τις τροποποιήσεις στον ν. 4335/2015 τίθεται σε ισχύ η αναδιάρθρωση παθητικού, και έτσι πλέον η αρχή εξυγίανση έχει στη διάθεση της ενισχυμένες εξουσίες και εργαλεία για να αντιμετωπίσει θέματα εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Διευκρινίζεται όμως ότι η αναδιάρθρωση παθητικού δεν αφορά τις καταθέσεις, εγγυημένες ή μη, φυσικών προσώπων ή μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Επίσης, δεν αφορά έως την 31.12.2015 λοιπές υποχρεώσεις, οι οποίες πλέον καθίστανται προνομιούχες σύμφωνα με το άρ. 145Α του ν. 4261/2014, όπως αυτό τροποποιείται. Επίσης, διευκρινίζεται το πεδίο εφαρμογής του άρ. 68 του άρ. 2 του ν. 4335/2015 σε ό,τι αφορά τη μη ενεργοποίηση των ρητρών αλυσιδωτής καταγγελίας ως συνέπεια της εφαρμογής μέτρων εξυγίανσης. Αυτή η μη ενεργοποίηση πρέπει να ισχύει και όταν το μέτρο εξυγίανσης προκαλεί αδυναμία π.χ. μιας θυγατρικής εταιρίας να ανταποκριθεί σε δικές της υποχρεώσεις. Ακόμη, αντιμετωπίζονται ενιαία τα σχετικά κεφαλαιακά μέσα στο πλαίσιο του άρ. 59, σύμφωνα άλλωστε με τη λειτουργία τους, και διευκρινίζονται τεχνικά θέματα της αναδιάρθρωσης παθητικού και της χρήσης του Ταμείου Εξυγίανσης.

Επί του άρθρου 3

Με το άρθρο 3 τροποποιούνται διατάξεις του ν.4261/2014

Με την τροποποίηση στο άρ. 145Α του ν. 4261/2014 διαμορφώνεται ακόμη πιο εξειδικευμένη σειρά κατάταξης των απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε η σειρά αυτή να ανταποκρίνεται στο εξαιρετικό δημόσιο συμφέρον για την αποτελεσματική, όσο και σύμφωνη με την ανάγκη προστασίας της συστημικής σταθερότητας, ρύθμιση της αφερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Για δε τις υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι θυγατρικών τους, που προκύπτουν από την παρεμβολή

των θυγατρικών τους στην έκδοση ομολόγων, λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη μεταχείρισης αυτών των συναλλακτικών σχημάτων σύμφωνα με την οικονομική λειτουργία τους.

Με την τροποποίηση στο άρ. 146 του ν. 4261/2014 διευκρινίζεται ρητώς ότι στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ειδικών Εκκαθαρίσεων εμπίπτουν και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα υπό ειδική εκκαθάριση, καθώς και απαιτήσεις από λοιπές πιστωτικές συμβάσεις πέραν των δανειακών.

Επί του άρθρου 4

Με το **άρθρο 4** τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4172/2013, οι οποίες αφορούν την αναβαλλόμενη φορολογία των τραπεζών.

Ειδικότερα, οι λέξεις «συνέταιροι», «συνεταιριστικό κεφάλαιο» και «συνεταιριστικές μερίδες» προστίθενται προκειμένου να είναι σαφές ότι και οι συνεταιριστικές τράπεζες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Ο περιορισμός του ύψους του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης λόγω πιστωτικού κινδύνου που εμπίπτει στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 27^Α, στο ποσό που αφορά σε προβλέψεις επισφάλειας οι οποίες έχουν απεικονισθεί στις οικονομικές καταστάσεις μέχρι τις [30 Ιουνίου 2015] αποσκοπεί στην συγκεκριμενοποίηση των οικονομικών μεγεθών που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της ορθολογικής άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής. Επιπροσθέτως, η θέσπιση του παραπάνω περιορισμού είναι απόλυτα συναφής με ρυθμίσεις άλλων χωρών (π.χ. Ιταλία) στις οποίες υπάρχει αντίστοιχο πλαίσιο περί μετατροπής αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε οριστικές φορολογικές απαιτήσεις και διευκολύνει την τεκμηρίωση της συμμόρφωσης των διατάξεων αυτών με τις διατάξεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί αποφυγής αθέμιτων κρατικών ενισχύσεων.

Οι λέξεις "διαδικασίας εξυγίανσης" αποτελούν πλεονασμό και ως εκ τούτου διαγράφονται, καθώς σε περίπτωση ένταξης του πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος σε διαδικασία εξυγίανσης αν μεν ανακληθεί η άδεια και παύσει η δραστηριότητα του ιδρύματος, το ίδρυμα μπαίνει σε ειδική εκκαθάριση ενώ αν συνεχίσει η δραστηριότητα του ιδρύματος έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Επιπλέον, η πρόσφατη ενσωμάτωση της σχετικής οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ανάκαμψης και εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων («BRRD») στην ελληνική νομοθεσία (ν. 4335/2015) δημιουργεί κινδύνους «άσκοπης» μετατροπής των ΑΦΑ σε οριστικές φορολογικές απαιτήσεις, ακόμα και σε περίπτωση εφαρμογής μέτρων εξυγίανσης που προϋποθέτουν τη συνέχιση της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος.

Η μετάθεση του χρόνου έναρξης εφαρμογής της διάταξης κρίνεται απαραίτητη λαμβάνοντας υπόψη: (α) την υπό εξέλιξη αξιολόγηση της βιωσιμότητας των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων από την Ευρωπαϊκή

Κεντρική Τράπεζα, η οποία ενδεχομένως να οδηγήσει σε διαδικασίες ανακεφαλαιοποίησης/εξυγίανσης τους με ιδιωτικά, ή/και κρατικά κεφάλαια, ή/και κεφάλαια που δύναται να παρασχεθούν απευθείας από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης, και (β) τον κίνδυνο «διάλυσης» (dilution) των νέων μετόχων που ενδεχομένως να προκύψουν από τις παραπάνω διαδικασίες, σε περίπτωση λογιστικών ζημιών των πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τη χρήση του 2015 κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Το ενδεχόμενο αυτό αναμένεται να λειτουργήσει αποτρεπτικά κατά την ανακεφαλαιοποίηση όσον αφορά στη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών

Επί του άρθρου 5

Με το άρθρο 5 τροποποιούνται διατάξεις του ν. 1667/1986

Με την παραγραφο 1 προστίθενται νέες παράγραφοι στο άρθρο 4, που επιτρέπουν στη συνεταιριστική τράπεζα να αναπτύξει, στη βάση της αρχής της αυτονομίας, σύστημα κινήτρων για να ελκύσει πρόσωπα που θα επιθυμούσαν να συμμετάσχουν με μεγάλα ποσά στο συνεταιριστικό κεφάλαιο ή και διαθέτουν, παράλληλα, ειδική τεχνογνωσία και ειδικά προσόντα χρήσιμα για την ανάπτυξη των εργασιών του συνεταιρισμού. Τα κίνητρα αυτά συνίστανται στη διασφάλιση για τα πρόσωπα αυτά της συμμετοχής τους στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού, εφόσον τα πρόσωπα αυτά κατέχουν ένα συγκεκριμένο ποσοστό του συνεταιριστικού κεφαλαίου.

Με τη νέα παράγραφο 2α που προστίθεται στο άρθρο 4 του ν. 1667/1986 παρέχεται η δυνατότητα στις συνεταιριστικές τράπεζες, με τροποποίηση του καταστατικού τους, να εισαγάγουν διατάξεις που θα επιτρέπουν σε μέλος του συνεταιρισμού, που κατέχει συνεταιριστικές μερίδες με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου, η συνολική ονομαστική αξία των οποίων υπερβαίνει ένα συγκεκριμένου ποσοστό της συνολικής ονομαστικής αξίας των συνεταιριστικών μερίδων, με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου, όπως θα ορίζει το καταστατικό, να ορίζει μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνεταιρισμού. Το ποσοστό αυτό που πρέπει να κατέχει το μέλος του συνεταιρισμού δεν μπορεί να υπολείπεται του 10%. Μπορεί, όμως, να είναι και υψηλότερο.

Τα δικαιώματα που μπορεί να παρέχονται με το καταστατικό είναι τα εξής:

α) Δικαίωμα σε συνεταίρο που θα κατέχει το ποσοστό που θα ορίζει το καταστατικό να ορίζει το ένα από τα δύο πρόσωπα πλήρους απασχόλησης που όντως διευθύνουν τη δραστηριότητα του πιστωτικού ιδρύματος και τα οποία συμμετέχουν, ως εκτελεστικά μέλη, στο Διοικητικό Συμβούλιο αυτού

κατά την έννοια του άρθρου 13 του ν. 4261/2014. Το δικαίωμα αυτό δύναται να παρέχεται μόνον σε ένα μέλος του συνεταιρισμού.

β) Δικαίωμα σε συνεταίρο που θα κατέχει το ποσοστό που θα ορίζει το καταστατικό να ορίζει έως τα δύο τρίτα ($2/3$) των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου που απαρτίζουν την Επιτροπή Ελέγχου. Η διάταξη προβλέπει ότι σε μέλος του συνεταιρισμού που έχει παρασχεθεί το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να παρασχεθεί και το δικαίωμα διορισμού του εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου πλήρους απασχόλησης που (συν)διευθύνει τη δραστηριότητα του πιστωτικού ιδρύματος.

γ) Δικαίωμα σε συνεταίρο που θα κατέχει το ποσοστό που θα ορίζει το καταστατικό να ορίζει μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του συνεταιρισμού μέχρι του ενός τρίτου ($1/3$) του προβλεπομένου συνολικού αριθμού αυτών. Η διάταξη προβλέπει ότι, αν το δικαίωμα αυτό έχει παρασχεθεί σε ένα μόνον μέλος του συνεταιρισμού, τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση, δεν δύναται να υπολείπονται των δύο τρίτων ($2/3$) του συνόλου των μελών του. Εφόσον όμως το δικαίωμα ορισμού μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο έχει παρασχεθεί σε περισσότερα από ένα μέλη του συνεταιρισμού, ο συνολικός αριθμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του συνεταιρισμού που μπορούν να ορίσουν τα εν λόγω μέλη του συνεταιρισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο πέμπτα ($2/5$) του προβλεπομένου στο Καταστατικό συνολικού αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η διάταξη διευκρινίζει ότι, εφόσον σε μέλος του συνεταιρισμού έχει παρασχεθεί το δικαίωμα ορισμού μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο, για τον προσδιορισμό του συνολικού αριθμού μελών που επιτρέπεται να διορίζει ο εν λόγω συνεταίρος προσμετρώνται και συνυπολογίζονται και τα πρόσωπα που τυχόν διορίζονται από αυτό κατά το στοιχείο α' ή το στοιχείο β', δηλαδή το εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που συμμετέχει στη διεύθυνση της δραστηριότητας του συνεταιρισμού ή τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που συμμετέχουν στην Επιτροπή Ελέγχου.

Η παράγραφος 2β εστιάζει στην αρχή της αυτονομίας και της αυτοδιοίκησης των συνεταιρισμών και προβλέπει ότι το καταστατικό είναι αυτό που ορίζει α) τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια, ποσοτικά ή και ποιοτικά, για να απονεμηθούν σε ορισμένο ή ορισμένα μέλη ένα ή περισσότερα από τα δικαιώματα της παραγράφου 2α, τηρουμένων βεβαίως των κανόνων της παραγράφου 2α, καθώς και β) τη διαδικασία ασκήσεως των παρεχομένων δικαιωμάτων. Η διάταξη παραθέτει ενδεικτικώς τέτοια κριτήρια που μπορεί να καθορίζει το καταστατικό, καθιστώντας σαφές ότι ως τέτοια κριτήρια μπορεί να είναι, πέραν των ρητώς καθοριζομένων στην παρ. 2^α, και το ποσοστό του αριθμού των ψήφων, τυχόν ανάληψη δέσμευσης του μέλους του συνεταιρισμού έναντι του συνεταιρισμού, η

διάρκεια ισχύος της οποίας μπορεί να προσδιορισθεί, τυχόν παροχή από το μέλος ειδικής τεχνογνωσίας, η ιδιότητα του μέλους ως στρατηγικού εταίρου στο πλαίσιο συμφωνίας που έχει καταρτίσει με τη διοίκηση του συνεταιρισμού κλπ. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει επίσης και συγκεκριμένους λόγους απώλειας του δικαιώματος διορισμού μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, που παρέχεται στο μέλος του συνεταιρισμού.

Η παράγραφος 2γ ρυθμίζει διαδικαστικά θέματα του τρόπου ορισμού μελών του Διοικητικού Συμβουλίου από τα μέλη του συνεταιρισμού στα οποία έχει παρασχεθεί τέτοιο δικαίωμα κατά την παρ. 2α. Ρητώς προβλέπεται, πάντως, ότι τα μέλη του συνεταιρισμού στα οποία έχει παρασχεθεί το δικαίωμα ορισμού μελών του Διοικητικού Συμβουλίου δεν συμμετέχουν στην εκλογή των υπολοίπων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση.

Η διάταξη αυτή εναρμονίζει τις νέες διατάξεις με την προβλεπόμενη στο άρθρο 8 παρ. 4 και 5 του ν. 1667/1986 διαδικασία της ανάδειξης και ελέγχου των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ως προς τα κριτήρια καταλληλότητας και αξιοπιστίας μέσω της Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων.

Για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση της εφαρμογής των νέων διατάξεων στις συνεταιριστικές τράπεζες που θα απεφάσιζαν την υιοθέτησή τους, η παράγραφος 2δ, που έχει χρονικά περιορισμένο και μεταβατικό χαρακτήρα, προβλέπει ότι η ίδια η γενική συνέλευση που θα αποφασίσει την τροποποίηση θα μπορεί να διορίζει και τα νέα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου από τα πρόσωπα στα οποία παρέχεται το δικαίωμα διορισμού τους. Ρητώς ορίζεται ότι τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να έχουν εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος βάσει των διατάξεων του άρθρου 83 του ν. 4261/2014. Τα νέα αυτά πρόσωπα είτε θα αναπληρώνουν παραιτούμενα ισάριθμα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, έτσι ώστε να μην αυξηθεί ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, είτε θα αυξήσουν ανάλογα τον αριθμό των μελών του υφιστάμενου διοικητικού συμβουλίου μέχρι τη λήξη της θητείας του. Στη δεύτερη περίπτωση, με την εκλογή του νέου Διοικητικού Συμβουλίου ο αριθμός των μελών του θα επανέλθει σ' αυτόν που ορίζει το καταστατικό και η Γενική Συνέλευση.

Το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 1667/1986 προβλέπει ότι στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα, ο αριθμός ψήφων μπορεί να καθορίζεται σε συνάρτηση προς τον αριθμό των μεριδών «με δικαίωμα ψήφου». Με την προτεινόμενη διαταξη καταργείται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1667/1986, που προβλέπει ότι οι ψήφοι ενός μέλους του συνεταιρισμού δεν μπορεί να είναι περισσότερες από πέντε ούτε να υπερβαίνουν το 2% του συνολικού αριθμού ψήφων, και προστίθενται νέα εδάφια, τα οποία επιτρέπουν σε μέλος συνεταιριστικής

τράπεζας να αποκτήσει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, όπως θα ορίσει το καταστατικό της. Το ανώτατο ποσοστό δικαιωμάτων ψήφου που μπορεί να επιτρέπει το καταστατικό συνεταιριστικής τράπεζας να αποκτά μέλος της, ακόμη και αν η συμμετοχή του στο συνεταιριστικό κεφάλαιο είναι μεγαλύτερη, δεν μπορεί να ορισθεί υψηλότερο του 33% του συνολικού αριθμού ψήφων. Είναι αυτονόητο ότι το καταστατικό συνεταιριστικής τράπεζας μπορεί να καθορίσει και μικρότερο ποσοστό. Η διάταξη προβλέπει, όμως, διπλό φραγμό για να μην μπορούν συνεταίροι με υψηλό ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού να αλλοιώσουν και καταργήσουν το προσωπικό στοιχείο του συνεταιρισμού. Προβλέπεται, συγκεκριμένα, ότι όσα μέλη συνεταιριστικής τράπεζας έχουν δικαιώματα ψήφου που υπερβαίνουν το ποσοστό που θα καθορίσει το καταστατικό, που δεν μπορεί όμως να ορισθεί υψηλότερο του 5% του συνολικού αριθμού ψήφων, δεν δικαιούνται να κατέχουν συνολικώς (αθροιστικώς) συγκεκριμένο ποσοστό ψήφων που θα καθορίζει το καταστατικό, το οποίο ποσοστό δεν μπορεί να ορισθεί υψηλότερο του 50% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου. Κατ' αυτόν τον τρόπο διατηρείται το προσωπικό στοιχείο του συνεταιρισμού και, επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε συνεταιριστική τράπεζα να καθορίσει τα όρια αυτά και αυστηρότερα, με την παροχή δηλαδή λιγότερων δικαιωμάτων ψήφου σε συνεταίρους που συμμετέχουν με μεγάλα κεφάλαια στη συνεταιριστική τράπεζα.

Η διάταξη προβλέπει, μάλιστα, ότι, πέραν τούτων, το καταστατικό της συνεταιριστικής τράπεζας μπορεί να καθορίζει ειδικά θέματα για τα οποία η λήψη απόφασης από τη γενική συνέλευση δεν γίνεται μόνον με τα δικαιώματα ψήφου των περισσότερων συνεταιριστικών μερίδων που κατέχει ένας συνεταίρος, αλλά με διπλή πλειοψηφία: τόσο του συνόλου των μελών της συνεταιριστικής τράπεζας (προσωπικό στοιχείο), όσο και του συνόλου του αριθμού των συνεταιριστικών μερίδων με δικαίωμα ψήφου (κεφαλαιουχικό στοιχείο). Το καταστατικό μπορεί μάλιστα να εξειδικεύει περισσότερο τα θέματα αυτά και να καθορίζει συγκεκριμένο απαιτούμενο ποσοστό ψήφων και των δύο κατηγοριών για καθένα απ' αυτά τα θέματα.

Η διάταξη καθιστά, τέλος, σαφές ότι μέλος συνεταιριστικής τράπεζας που κατέχει ποσοστό μεγαλύτερο του 5% του συνολικού αριθμού ψήφων θεωρείται ότι δύναται να ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση της συνεταιριστικής τράπεζας και υπόκειται στους εποπτικούς κανόνες του ν. 4261/2014 για τα πρόσωπα που έχουν ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα.

Το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 1667/1986 καθορίζει ότι τα μέλη του Συνεταιρισμού μετέχουν και ψηφίζουν στη Γενική Συνέλευση αυτοπροσώπως, επιτρέποντας εξαιρέσεις σε συνεταιρισμούς που έχουν περισσότερα από χίλια μέλη. Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται στο

τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1667/1986 εδάφιο, που επιτρέπει σε συνεταιριστική τράπεζα, η οποία, κάνοντας χρήση των διατάξεων των εδαφίων 4 επ. του άρθρου 4 παρ. 2 του ν. 1667/1986, έχει παράσχει στα μέλη της δικαίωμα άνω των είκοσι ψήφων για συνεταιριστικές μερίδες που κατέχουν, να προβλέψει στο καταστατικό της ότι το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση ασκείται και δι' αντιπροσώπου. Ο αντιπρόσωπος πρέπει να είναι μέλος της συνεταιριστικής τράπεζας. Ο αριθμός των συνεταιριών που θα αντιπροσωπεύει και, κατ' επέκταση, ο αριθμός των ψήφων με τις οποίες θα ψηφίζει ο αντιπρόσωπος θα ρυθμίζεται στο καταστατικό, που μπορεί να θέσει ή και όχι περιορισμούς σχετικώς. Σημειώνεται, πάντως, ότι η διάταξη αυτή λειτουργεί ως «αντίβαρο» στην παροχή περισσότερων δικαιωμάτων ψήφου σε συνεταιίρους με μεγάλη κεφαλαιουχική συμμετοχή.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής που έχουν μεταβατικό χαρακτήρα, σκοπό έχουν να επιταχύνουν και διευκολύνουν τις διαδικασίες τροποποίησης του καταστατικού και αύξησης του κεφαλαίου των συνεταιριστικών τραπεζών, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ανακεφαλαιοποίηση των συνεταιριστικών τραπεζών εντός των χρονικά στενών περιθωρίων και προθεσμιών του έτους 2015. Ειδικώς ως προς την παρ. 4 σημειώνεται ότι η έκδοση και διάθεση από συνεταιρισμούς (και συνεταιριστικές τράπεζες) συνεταιριστικών μερίδων, οι οποίες μεταβιβάζονται σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 1667/1986 και δεν είναι δεκτικές διαπραγμάτευσης στην κεφαλαιαγορά, δεν εμπίπτει στην υποχρέωση έκδοσης ενημερωτικού ή πληροφοριακού δελτίου κατά την έννοια του ν. 3401/2005, αφού οι εν λόγω συνεταιριστικές μερίδες δεν συνιστούν κινητές αξίες. Η διάταξη θέτει κανόνες για την επιτάχυνση της διαδικασίας έγκρισης των αυξήσεων κεφαλαίου που διενεργούνται με τον τρόπο αυτό από την Τράπεζα της Ελλάδος και καθορίζει ρητώς ότι με την έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος δύναται να αρχίσει η απ' ευθείας διάθεση των συνεταιριστικών μερίδων από την εκδότρια συνεταιριστική τράπεζα στους συνεταιίρους, χωρίς να απαιτείται η τήρηση άλλων διαδικασιών πλην εκείνων που τυχόν θα επιβάλει η Τράπεζα της Ελλάδος με την εγκριτική της απόφαση.

ΑΘΗΝΑ 30/10/2015

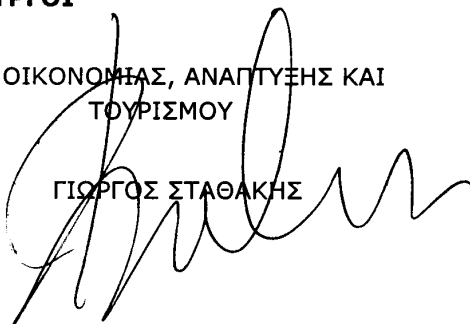
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ